

Aan
de gemeenteraad

Datum 16 januari 2024
Zaaknummer 2024-0004601
Betreft Definitieve reactie op plan van aanpak Chemours en start onderhandelingen

Vergadering van

Portefeuillehouder:

Tanja de Jonge

Begrotingsprogramma

Groen, Duurzaam en Ruimtelijk Dordrecht

Kernteam/Opgave:

Stad - Milieu en Energie

Auteur:

dordrecht.nl

Verantwoordelijke:

Openbaar:

Nee

Deadline

In verband met de voortgang van het proces is besluitvorming door het college op korte termijn gewenst, zo mogelijk op 16 januari 2024.

Raadsinformatiebrief

Hoe zijn de bevoegdheden rond dit onderwerp verdeeld?

Het college is bevoegd privaatrechtelijke handelingen te verrichten (artikel 160, lid 1, sub d Gemeentewet).

Het college houdt de raad actief op de hoogte van de ontwikkelingen in het dossier Chemours.

Wat is de aanleiding om deze informatie kenbaar te maken?

Na het in de rechtszaak Gemeenten versus Chemours Netherlands B.V. door de rechtbank Rotterdam gewezen tussenvonnis van 27 september 2023 heeft Chemours contact gezocht met de gemeenten Dordrecht, Papendrecht, Sliedrecht en Molenlanden (hierna: de gemeenten) om gezamenlijk de gevolgen van dit vonnis te duiden. Het vonnis stelde de gemeenten in het gelijk, in die zin dat de uitstoot van PFOA in de periode 1 juli 1984 tot 1 maart 1998 door de rechtbank als onrechtmatig jegens gemeenten is beoordeeld. Los hiervan oordeelde de rechtbank dat Chemours aansprakelijk is voor het vervuilen van de gemeentelijke gronden en verantwoordelijk is voor het saneren of compenseren van de schade als gevolg van de emissies van PFOA en GenX.

Als vervolg hierop heeft Chemours, na verkennende gesprekken met de vier gemeenten, een plan van aanpak opgesteld (17 november 2023, bijlage 1).

In overleg met de drie andere betrokken gemeenten is door ons een eerste reactie geformuleerd op dit plan van aanpak. Deze reactie is voorgelegd aan uw raad (en de andere drie raden) voor wensen en bedenkingen dan wel een reflectie.

Nu de wensen en bedenkingen dan wel een reflectie van de raden bekend zijn, hebben wij onze definitieve reactie kunnen formuleren over het plan van aanpak. Dit wordt dan ook de inzet van de vier gemeenten in de onderhandelingen met Chemours.

Als deze onderhandelingen leiden tot bindende afspraken, op te nemen in één of meerdere concept-vaststellingsovereenkomsten, dan leggen wij deze opnieuw aan uw raad voor alvorens (een) vaststellingsovereenkomst(en) te sluiten. De wijze waarop kan verschillen:

1. Het concept-onderhandelresultaat komt grotendeels overeen met de eerste reactie van de colleges over fase 1, die in november/december 2023 aan de raden is voorgelegd. In geen van de raden zijn wensen en bedenkingen geuit over de eerste reactie van de colleges over fase 1. Daarom kan in dit geval worden volstaan met een raadsinformatiebrief, waarin de colleges de raad informeren over het bereikte resultaat.
2. Het concept-onderhandelresultaat wijkt sterk af van de eerste reactie van de colleges over fase 1. In dat geval zou opnieuw een wensen- en bedenkingenprocedure gevolgd kunnen worden.

Dit wijkt enigszins af van wat eerder met u is gecommuniceerd, namelijk dat er bij een concept-onderhandelresultaat een wensen en bedenkingenprocedure zou worden gevolgd. In geval van a. denken wij dat onze inwoners gebaat zijn bij een spoedige afhandeling van de onderhandelingen over fase 1, zodat de voorbereidingen van de sanering van in elk geval de moestuinen meteen kunnen worden doorgezet.

Op het moment van het opstellen van een concept-vso over fase 1 zullen wij ook een voorstel aan u voorleggen omtrent (het opheffen van) de geheimhouding op de stukken die in november/december 2023 in dit kader aan u zijn voorgelegd.

In deze brief leest u op welke wijze uw wensen en bedenkingen dan wel reflectie met betrekking tot de eerste reactie van ons college op het plan van aanpak zijn verwerkt in een definitieve reactie. Ook geven wij u met deze brief informatie over de start van het onderhandelproces. In dit proces maken we fase 1 (moestuinen en zwemplas Merwelanden) al concreet.

Wij leggen geheimhouding op deze raadsinformatiebrief op en op de bij deze brief behorende bijlage op grond van artikel 87 Gemeentewet in samenhang met artikel 5.1, lid 2 subs b, f en i Wet open overheid. Verderop in deze brief geven wij hier een toelichting op.

Wat is de te delen informatie?

Wensen en bedenkingen/reflectie uit vier gemeenteraden met betrekking tot eerste reactie colleges.

Samenvattend zijn de volgende wensen en bedenkingen dan wel reflecties geuit in de vier raden, die nog niet in de eerste reactie/inzet van het college waren verwoord. De raad van Molenlanden heeft geen wensen en bedenkingen geuit.

•

•

•

•

•

•

•

•

- In gesprek gaan met de raad over rol raad, betrokkenheid inwoners, maatschappelijke aspecten (Dordrecht). Dit is verwoord in een motie: *De raad in een bijeenkomst uitgedaagd moet worden om richtinggevende uitspraken te doen over het doel van de onderhandelingen met Chemours zodat het college met ruime aanwijzingen vanuit de raad op pad kan richting deze onderhandelingen.*

[REDACTED]

Daarnaast zijn er wensen en bedenkingen geuit en opmerkingen gemaakt over (het opheffen van) de geheimhouding op de stukken.

Tenslotte is er in een aantal raden ingegaan op het plan van aanpak van Chemours zelf. De opmerkingen daarover onderstrepen de eerste reactie van de colleges.

Definitieve reactie colleges op plan van aanpak Chemours 17 november 2023

Met verwerking van de wensen en bedenkingen en reflectie van de raden luidt de definitieve reactie van de colleges als volgt:

Samenvattend: de voorgestelde interim-maatregelen bieden een basis voor verdere gesprekken maar dienen te worden uitgebreid en geconcretiseerd;

[REDACTED]

Hieronder gaan wij in op de drie onderdelen, te weten de interim-maatregelen, het fonds en het voorstel van Chemours ten aanzien van de schriftelijke vastlegging. Per onderdeel is weergegeven wat de definitieve reactie van ons college op het plan van aanpak is en waar aanscherping heeft plaatsgevonden op basis van de geuite wensen en bedenkingen dan wel reflectie bij de eerste reactie van het college op het plan van aanpak van Chemours.

Ad A. Interim-maatregelen

Wij merken op dat ook zonder eindvonnis door Chemours verantwoordelijkheid is genomen door in ieder geval op korte termijn maatregelen te gaan treffen met betrekking tot de moestuinen gelegen in de zogenaamde 'rode zone' en het aanpakken van de zwemplas de Merwelanden.

Moestuinen

1.1 Gebied en technische aspecten

Chemours stelt voor de moestuinen, gemeentelijke en privémoestuinen, al dan niet in verenigingsverband, binnen een straal van 2 km rond de fabriek te saneren zonder voorafgaande monsterneming.

Op basis van vragen die wij hebben gesteld in het gesprek op 10 november 2023 heeft Chemours in het plan van aanpak van 17 november 2023 voorzien in sanering zonder monsterneming van alle moestuinen in de gehele rode zone.

De colleges achten dit goede stappen, maar willen op basis van een deskundigenoordeel een onafhankelijk oordeel vormen over de technische aspecten verbonden aan de sanering van moestuinen, zoals de wijze van saneren, de diepte van de sanering, kwaliteit van de grond, het vervangen van grond in kweekkassen en bij fruitbomen, en dergelijke. Ook het Bevoegd Gezag terzake (Wet bodembescherming, Wbb) dient hierbij te worden betrokken.

Chemours stelt voor aan de grenzen van de rode zone, waar onduidelijkheid bestaat of de het gebied binnen de rode zone valt, door het nemen van monsters te bepalen of daar aanwezige moestuinen aangepakt moeten worden.

Dit vindt het college te beperkt. Monsterneming zal moeten plaatsvinden in een ruimere cirkel rond de rode zone, zo mogelijk in het hele gele gebied op de kaart.

1.2 Vergoeden kosten

Chemours stelt voor de om de werkelijke kosten te vergoeden van het aanpakken van moestuinen (gemeentelijke en privé, al dan niet in verenigingsverband). De colleges stemmen hiermee in onder voorwaarde dat ook plant- en overig materiaal, dat verloren gaat bij sanering, vergoed wordt tegen de werkelijke kosten.

Voor de individuele privé moestuinen stelt Chemours voor een vergoeding voor sanering te geven tegen een m²-prijs met een nader te bepalen maximumbedrag. De colleges zetten in op het compenseren van de werkelijk gemaakte kosten voor sanering, inclusief een vergoeding van plant- en overig materiaal dat verloren gaat bij de sanering.

1.3 Sloopwater

Met betrekking tot sloopwater of water uit een put dat wordt gebruikt voor irrigatie van moestuinen wordt door Chemours voorgesteld binnen de 2 km zone uit te gaan van een grenswaarde van 0,33 µg/l voor PFOA. Dit conform de waarde die door onderzoeksbureau Arcadis wordt aangehouden in haar rapport "PFAS in grond en water moestuinen Dordrecht, Papendrecht, Sliedrecht en Molenlanden". Chemours stelt voor te voorzien in irrigatiewater door bijvoorbeeld een regenwatertank te plaatsen of een aansluiting op de openbare watervoorziening.

Wij kunnen hiermee instemmen. De colleges vinden echter dat de door Chemours voorgestelde maatregelen ten aanzien van het sloopwater binnen de 2 km zone, ook genomen moeten worden in de rode zone buiten de 2 km, indien de waarde van 0,33 µg/l wordt overschreden. Als dat laatste het geval is, vinden de colleges het nodig dat op korte termijn onderzoek wordt gedaan naar de oorzaak daarvan. De colleges zijn van mening dat vervolgens bepaald moet worden wat op langere termijn nodig is om die oorzaak weg te nemen.

1.4 Uitvoering

Chemours stelt voor om voor de uitvoering van de maatregelen een team te vormen waar de gemeenten en Chemours deel van uitmaken. Dit vindt het college te beperkt. Het college wil met Chemours tot overeenstemming komen over het instellen van en door Chemours te bekostigen projectteam, dat de sanering voorbereidt, coördineert en uitvoert, inclusief communicatie met inwoners.

1.5 Planning sanering moestuinen c.a.

Voor wat betreft de planning is het belangrijk dat zo snel mogelijk wordt gestart met de aanpak van moestuinen binnen de 2 km zone rond de fabriek. Dit gebeurt in de vorm van een pilot, die informatie en mogelijk leerpunten oplevert voor de volgende fase. Vervolgens kan de rest van de rode zone worden aangepakt, en kan gestart worden met monsterneming op de grens van de rode zone en daarbuiten. Het Bevoegd Gezag dient in te stemmen met de maatregelen.

2. Zwemplas Merwelanden

Het plan van aanpak is gericht op de doelstelling de zwemwaterkwaliteit van de plas aan te pakken om beperkingen voor het zwemmen als gevolg van gehalte PFOA of HFDO-DA (GenX) weg te nemen. Ons college onderschrijft deze doelstelling maar vindt dat in het plan van aanpak ontbreekt dat door Chemours het uiterste gedaan wordt om voor komend zwemseizoen de beperkingen voor het zwemmen in de Merwelanden op te heffen.

De colleges kunnen zich vinden in het voorstel van Chemours om op de korte termijn het Waterschap Hollandse Delta te vragen data met betrekking tot de kwaliteit van het water van de plas beschikbaar te stellen aan Chemours, zodat vervolgens kan worden gezien of er een nadere monsterneming noodzakelijk is en hoe deze vormgegeven zou moeten worden.

Aanscherping naar aanleiding van de ingediende wensen en bedenkingen is niet van toepassing.

Ad B. Fonds

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

Ad C. Schriftelijke vastlegging

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

Definitieve reactie verwoord in brief aan Chemours

Bovenstaande reactie is opgenomen in onze brief aan Chemours op het door hen ingediende plan van aanpak van 17 november 2023.

Maatschappelijke impact

De in Dordrecht door de raad geuite wens om met de raad te spreken over de rol van de raad, de betrokkenheid van inwoners en de maatschappelijke aspecten wordt door de agendacommissie van die raad geadresseerd via een aparte geheime vergadering van de raad(scommissie).

[Redacted text block]

vergt afstemming tussen de vier gemeenten.

[Redacted text block]

Wij willen én de onderhandelingen starten (met name over fase 1: interim-maatregelen) te starten én - indien gewenst - op basis van de uitkomsten van de hierboven genoemde aparte vergadering u een voorstel te doen dat toeziet op de maatschappelijke impact.

Start onderhandelingen

Het is gewenst om in januari 2024 te starten met de onderhandelingen met Chemours.

[Redacted text block]

Om te beginnen dient overeenstemming te worden bereikt over de korte termijn maatregelen (fase 1): de aanpak van de moestuinen en de zwemplas Merwelanden.

Ons college heeft - samen met de colleges van de andere drie gemeenten - mandaat gegeven aan een onderhandelteam om namens de vier gemeenten te komen tot overeenstemming met Chemours over de aanpak van fase 1: de moestuinen.

[Redacted text block]

Het definitieve onderhandelresultaat voor fase 1 is onder voorbehoud van goedkeuring van ons college, inclusief een wensen en bedenkingenprocedure voor de raden als er sprake is van ingrijpende gevolgen ten opzichte van de inzet van de colleges, zoals geformuleerd in onze definitieve reactie.

Onze verwachting is om de onderhandelingen voor fase 1 te kunnen afronden in het eerste kwartaal 2024, resulterend in een vaststellingsovereenkomst over fase 1.

[Redacted text block]

[Redacted text block]

- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]

Geheimhouding

Wij leggen geheimhouding op deze raadsinformatiebrief op en op de bij deze brief behorende bijlage op grond van artikel 87 Gemeentewet in samenhang met artikel 5.1, lid 2 subs b, f en i Wet open overheid. Opheffing aan de orde kan zijn indien:

- Chemours aangeeft dat het plan van aanpak niet meer als vertrouwelijk (geheim) behoeft te worden beschouwd. Dit vraagt dus een expliciete uitspraak van de directie van Chemours, én
- de financiële belangen van de gemeenten, specifiek samenhangend met de onderhandelingspositie van de gemeenten en het (eind-)resultaat van de onderhandelingen, niet meer in het geding zijn, én
- het goed functioneren van de colleges in het onderhandelingsproces en de uitvoering van het onderhandelingsresultaat niet (meer) 'onder druk staat of kan staan'.

Wij zijn van mening dat opheffing nu nog niet aan de orde kan zijn, omdat wij aan de start staan van onderhandelingen waarbij de financiële belangen van de gemeente en het onderhandelingsresultaat nog in het geding zijn dan wel onder druk staan. Ook heeft Chemours aangegeven dat de verstrekte informatie (plan van aanpak) als geheim moet worden behandeld.

In de raden zijn opmerkingen gemaakt over de geheimhouding. Opmerkingen die de colleges zich goed kunnen indenken. Naar aanleiding daarvan is de gedachte om uw raad een advies voor te leggen over het mogelijk opheffen van geheimhouding van de documenten, die aan u worden verstrekt in het raadsvoorstel of de brief aan uw raad over een concept-vaststellingsovereenkomst voor de moestuinen (en indien al opportuun voor de zwemplas).

Hoe verder na deze raadsinformatiebrief?

De definitieve reactie aan Chemours op hun plan van aanpak van 17 november 2023 wordt verzonden.

Namens ons college wordt gestart met de onderhandelingen over de moestuinen en het verkennende gesprek over de zwemplas Merwelanden. Tevens gaat ons college verder met de voorbereidingen voor de onderhandelingen over herstelfonds.

Welke kosten zijn verbonden aan het proces?

Als gevolg van de uitspraak van de rechtbank van 27 september 2023 dienen de kosten van sanering en de voorbereiding daarvan betaald te worden door Chemours.

De kosten van het onderhandelteam kunnen worden betaald uit de door de gemeenten ontvangen en door Dordrecht beheerde SPUK-uitkering buitenproportionele uitgaven bodem PFAS. Alle inspanningen zijn immers gericht op het wegnemen van de vervuiling, wat het doel is van de SPUK-uitkering. PFAS. Mocht de subsidiegever hier uiteindelijk niet mee instemmen, dan wordt een beroep gedaan op de algemene middelen.

Wat zijn de belangrijkste gerelateerde besluiten?

Het voorstel aan de raad om geen wensen en bedenkingen te uiten bij de eerste reactie van het college op het plan van aanpak van Chemours, 21 november 2023, zaaknummer 2023-0163982.

Het college van Burgemeester en Wethouders